

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายบุญส่ง กุลบุปผา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๕๒

เรื่องพิจารณาที่ ๓๕/๒๕๔๘

วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๒

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ ประกอบมาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๑๕๗ หรือไม่

ประเด็นที่สอง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ ประกอบมาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๑๕๗ หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๔ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๑ บททั่วไป โดยมาตรา ๒ เป็นบทบัญญัติที่กล่าวถึงระบอบการปกครองของประเทศไทย ซึ่งเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มาตรา ๓ เป็นบทบัญญัติในเรื่องอำนาจอธิปไตยซึ่งเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้น ซึ่งหมายถึงอำนาจนิติบัญญัติทางรัฐสภา อำนาจบริหารทางคณะรัฐมนตรี และอำนาจตุลาการทางศาล ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ เป็นบทบัญญัติรับรองและให้ความคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลทั่วไปที่รัฐธรรมนูญให้ความคุ้มครอง มาตรา ๒๕ บัญญัติเป็นหลักการไว้ว่า การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ แต่มีข้อยกเว้นให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นและจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพมิได้ กฎหมายที่ออกมาจำกัดสิทธิและเสรีภาพดังกล่าวต้องมีผล

ใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่รับรองความเสมอภาคในการให้ความคุ้มครองตามกฎหมายแก่บุคคลอย่างเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลจะกระทำมิได้ และมาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๒๑๕ เป็นบทบัญญัติที่อยู่ในหมวดศาล โดยมาตรา ๑๕๗ บัญญัติเกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาลซึ่งต้องดำเนินการให้เป็นไปโดยยุติธรรม ตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ส่วนมาตรา ๒๑๕ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยการจัดระเบียบและกำหนดโครงสร้างอำนาจหน้าที่ของศาลยุติธรรม โดยกำหนดให้ศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายจะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ตามคำร้องของผู้ร้องโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ซึ่งกำหนดเป็นประเด็นพิจารณา ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ ประกอบมาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๑๕๗ หรือไม่

พิจารณาประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ ซึ่งบัญญัติว่า “ถ้าศาลชั้นต้นไม่รับอุทธรณ์ ผู้อุทธรณ์อาจอุทธรณ์คำสั่งนั้นไปยังศาลอุทธรณ์โดยยื่นคำขอเป็นคำร้องต่อศาลชั้นต้น และนำค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวงมาวางศาล และนำเงินมาชำระตามคำพิพากษาหรือหาประกันให้ไว้ต่อศาลภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ศาลได้มีคำสั่ง” บทบัญญัติมาตรานี้เป็นกรณีที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์และผู้อุทธรณ์ต้องการที่จะอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้เป็นหน้าที่ของผู้อุทธรณ์ต้องปฏิบัติ โดยจะต้องนำค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวงมาวางศาลและนำเงินมาชำระตามคำพิพากษาหรือหาประกันให้ไว้ต่อศาลภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ศาลได้มีคำสั่งอันถือเป็นบทบัญญัติที่ผู้อุทธรณ์คำสั่งต้องปฏิบัติให้ครบถ้วน บทบัญญัติดังกล่าวมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปโดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง การกำหนดให้ผู้อุทธรณ์คำสั่งต้องนำค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวงมาวางศาลและนำเงินมาชำระตามคำพิพากษาหรือหาประกันนั้น เป็นมาตรการทางกฎหมายเพื่อเป็นการประกันว่าคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งจะได้รับชำระหนี้ตามคำพิพากษาหรือเพื่อมิให้มีการประวิงการชำระหนี้ โดยอาศัยเหตุที่มีการยื่นอุทธรณ์ แม้ว่าตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๑ จะบัญญัติว่า การยื่นอุทธรณ์ย่อมไม่เป็น

การทะเลาะการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นก็ตาม แต่บทบัญญัติเดียวกันนั้น ก็ให้สิทธิ คู่ความที่ยื่นอุทธรณ์อาจยื่นคำขอต่อศาลอุทธรณ์ไม่ว่าเวลาใด ๆ ก่อนพิพากษาโดยทำเป็นคำร้องชี้แจงเหตุผล อันสมควรแห่งการขอให้ศาลอุทธรณ์ทะเลาะการบังคับไว้ หากไม่มีมาตรการทางกฎหมายดังกล่าวและ ศาลอุทธรณ์อนุญาตให้ทะเลาะการบังคับอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งเพราะทำให้ การบังคับคดีต้องล่าช้าออกไป ดังนี้ บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ จึงมิได้เป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ แต่เป็นบทบัญญัติ ที่รับรองความเสมอภาคในการให้ความคุ้มครองตามกฎหมายแก่บุคคลอย่างเท่าเทียมกัน มิได้ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ มิได้ละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามมาตรา ๔ และเป็นบทบัญญัติ ที่เกี่ยวกับวิธีพิจารณาของศาลยุติธรรม เพื่อให้การพิจารณาคดีของศาลอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน อย่างแท้จริง จึงไม่เกี่ยวกับบทบัญญัติว่าด้วยการจัดระเบียบและกำหนดโครงสร้างอำนาจหน้าที่ของ ศาลยุติธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕

ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ ประกอบมาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๑๕๗

ประเด็นที่สอง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ ประกอบมาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๑๕๗ หรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า ประเด็นตามผู้ร้องโต้แย้งนั้น ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยไว้แล้ว ตามคำวินิจฉัยที่ ๑๐/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง เฉพาะข้อความที่บัญญัติว่า “ให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาคำร้องและมีคำสั่ง ยื่นตามคำปฏิเสธของศาลชั้นต้น หรือมีคำสั่งให้รับอุทธรณ์ คำสั่งนี้ให้เป็นที่สุด..” ไม่ขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๗๒ ประกอบมาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๓๓ และเนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๗๒ มีหลักการอย่างเดียวกันกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓ มาตรา ๔

มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๒๑๕ ดังนั้นคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าว จึงมีผลผูกพันตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ วรรคห้า จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยซ้ำอีก

สำหรับประเด็นที่ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ชัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ หรือไม่นั้น เห็นว่าประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ เป็นบทบัญญัติให้สิทธิแก่คู่ความยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้น ที่ปฏิเสธไม่ยอมรับอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ หากเห็นว่าคำสั่งของศาลชั้นต้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพื่อเข้าสู่ กระบวนการพิจารณาของศาลที่มีลำดับสูงกว่าหากศาลอุทธรณ์พิจารณาคำร้องอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้น แล้วเห็นว่า การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้นไม่ชอบด้วยกฎหมายศาลอุทธรณ์ก็จะมีคำสั่งให้ รับคำร้องอุทธรณ์นั้นไว้พิจารณา แต่หากศาลอุทธรณ์เห็นว่าคำสั่งของศาลชั้นต้นชอบด้วยกฎหมายแล้ว ศาลอุทธรณ์จะมีคำสั่งยืนตามคำปฏิเสธของศาลชั้นต้นและคำสั่งนี้ให้เป็นที่สุด บทบัญญัติแห่งกฎหมายนี้ ใช้บังคับเป็นการทั่วไปกับคู่ความในคดีอย่างเท่าเทียมกัน มิได้ชัดหรือแย้งต่อมาตรา ๒ ซึ่งเป็นบทบัญญัติ ที่กล่าวถึงระบอบการปกครองของประเทศไทย ซึ่งเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง จึงไม่ชัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า

ประเด็นที่หนึ่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ ไม่ชัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ ประกอบมาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๑๕๗

ประเด็นที่สอง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ไม่ชัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ ประกอบมาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๑๕๗

นายบุญส่ง คุลบุญผา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ